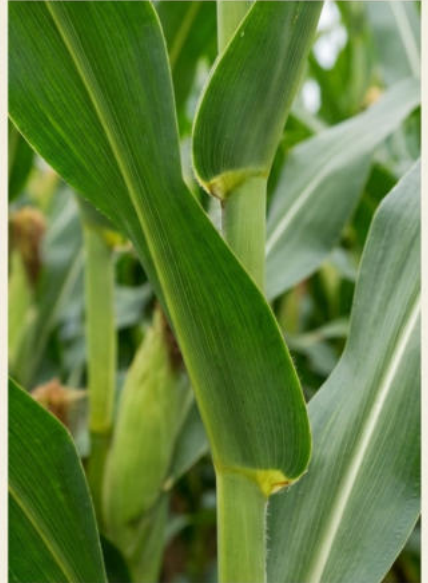

Bitkiler Âlemi: Genel Özellikler ve Hücresel Yapı

- **Hücresel Yapı:** Tamamı çok hücreli ve **ökaryotik** hücre yapısına sahiptir.
- **Hücre Duvarı:** Hücre zarının dışında, yapısı ağırlıklı olarak **selüloz** olan bir hücre duvarı (çeper) bulunur.
- **Depo Polisakkarit:** Fotosentez ile üretilen glikozun fazlası lökoplastlarda **nişasta** olarak depolanır.
- **Bölünme Şekli:** Hücre bölünmesi sırasında sitoplazma bölünmesi (sitokinez), **ara lamel** oluşumu ile gerçekleşir.

Attention Box

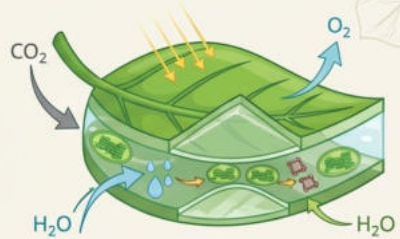
[DİKKAT KUTUSU]: Gelişmiş yapılı bitki hücrelerinde (tohumlu bitkiler) **sentrozom** ve **lizozom** organelleri bulunmaz. İğ ipliklerini özel proteinler üretir.

Beslenme Fizyolojisi: Ototrofluk ve İstisnalar

Fotoototrof Beslenme

- **Kloroplast** taşıyan bitkiler, güneş enerjisiyle inorganik maddelerden organik besin sentezler.
- Atmosfere **Oksijen** (O_2) verirler.

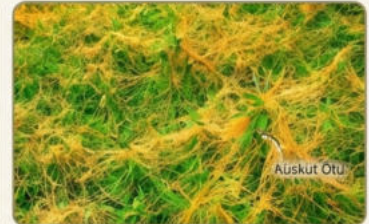

Parazit Bitkiler (İstisna)

- **Yarı Parazit:** Ökse otu (Konaktan su/mineral alır, fotosentez yapar).
- **Tam Parazit:** Cinsaçı, Küsküt otu (Fotosentez yapmaz, tüm ihtiyacını konaktan alır).

Yarı Parazit: Ökse otu (*Viscum album*)

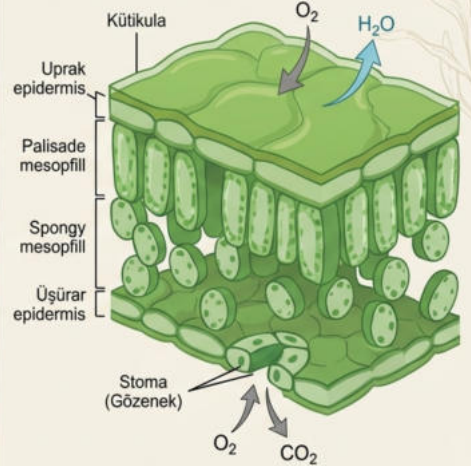
Tam Parazit: Küsküt otu (*Cuscuta sp.*)

[DİKKAT KUTUSU]: "Bitkilerin tamamı fotosentez yapar" ifadesi yanlıştır. Tam parazit bitkiler (Örn: Küsküt otu) he

Yapısal Adaptasyonlar ve Hareket

- **Turgor Basıncı:** Hücre duvarı (çeper) sayesinde hücreler turgor durumunda kalır; bitkiye diklik ve desteklik sağlar.
- **Kütikula:** Yaprak yüzeyi mumsu 'kütin' tabakasıyla kaplıdır. Su kaybını önler.
- **Stoma (Gözenek):** Gaz alışverişini (O_2 - CO_2) ve terlemeyi sağlar. (Suda yaşayanlarda ve yosunlarda yoktur).
- **Hareket:** Aktif yer değiştirme yoktur. Pasif hareket (Tropizma/Nasti) görülür.

Bitkisel Organ Sistemleri

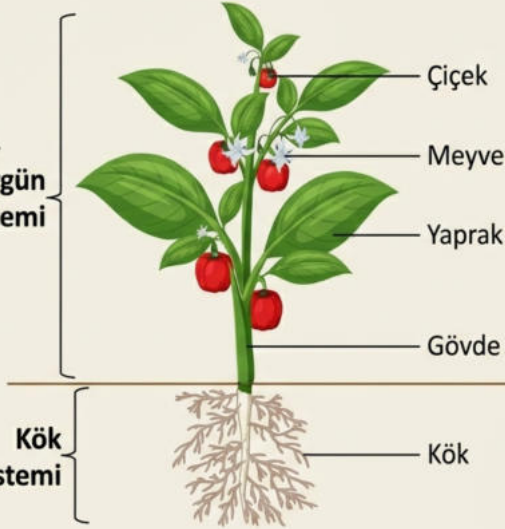
Sürgün Sistemi:

Toprak üstü. Gövde, yaprak, çiçek, meyve. Fotosentez ve üreme.

Sürgün Sistemi

Kök Sistemi: Toprak altı. Su/mineral emilimi, sabitleme, depolama.

Kök Sistemi

Özel Dokular: Kurak ortam bitkilerinde gövde su depolar, yapraklar dikene dönüşür.

Bitkilerin Sınıflandırılması (Taksonomi)

BİTKİLER ÂLEMİ

Tohumsuz (Çiçeksiz) Bitkiler

Damarsız
(Örn: Kara Yosunu)

Damarlı
(Örn: Eğrelti Otu)

Sporla çoğalırlar.

Tohumlu (Çiçekli) Bitkiler

Açık Tohumlu
(Kozalaklılar)

Kapalı Tohumlu
(Angiospermae)

Tek Çenekli

Çift Çenekli

Tohum oluştururlar.

Damarsız Tohumsuz Bitkiler (Bryophyta)

- **Genel Özellikler:** İletim demetleri (damar) **bulunmaz**. En ilkel gruptur.
- **Morfoloji:** Gerçek kök, gövde ve yaprak yoktur.
- **Yaşam Alanı:** Nemli yüzeyler, kaya ve ağaç gövdeleri.
- **Üreme:** Metagenez (Döl Değişimi) görülür. Sporla çoğalırlar.
- **Örnekler:** Kara yosunları, Ciğer otları.

[DİKKAT KUTUSU]: Kara yosunlarında iletim demeti yoktur. Su ve madde taşınımı **difüzyon/ozmoz** ile hücreden hücreye aktarılır.

Damarlı Tohumсуz Bitkiler (Pteridophyta)

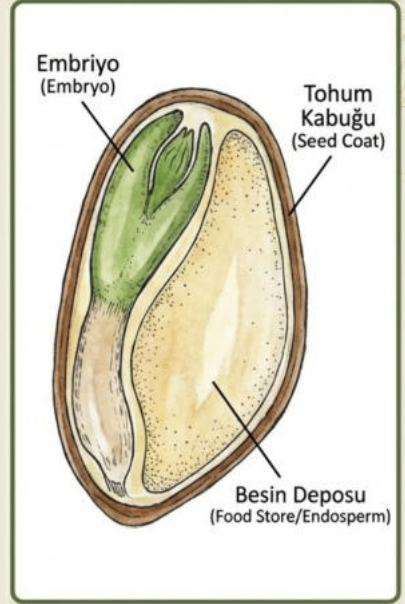
- **Gelişim:** İletim demeti (damar) vardır. Gerçek kök, gövde, yaprak bulunur.
- **Üreme:** Çiçek/Tohum yok. Sporla ve Metagenez ile çoğalırlar.
- **Habitat:** Nemli bölgeler.
- **Örnekler:** Eğrelti otu, At kuyruğu, Kibrit otu.

[DİKKAT KUTUSU]: Yaklaşık 250 milyon yıl önce yaşayan dev eğrelti otları fosilleşerek günümüzdeki **kömür** yataklarını oluşturmuştur.

Tohumlu Bitkiler: Genel Özellikler

- **Tanım:** İletim demetleri gelişmiş, kök-gövde-yaprak tam, **tohum** oluşturan bitkilerdir.
- **Üreme:**
 - **Eşeyli:** Tohum ile (Embriyo + Besin deposu).
 - **Eşeysiz:** Vejetatif yolla.
- **Tozlaşma:** Polenlerin dişi organa taşınması (Rüzgar, Su, Hayvanlar).
- **Sınıflandırma:** Açık Tohumlu (Kozalaklı) ve Kapalı Tohumlu (Meyveli).

Açık Tohumlu Bitkiler (Kozalaklılar)

- **Yapı:** Tamamı **odunsu** ve çok yıllıktır (Otsu form yok).
- **Gövde:** Enine kalınlaşmayı sağlayan **kambiyum** bulunur.
- **Yaprak:** İğne yapraklıdır, her mevsim yeşildir.
- **Üreme:** Gerçek çiçek yok, **kozalak** vardır. Meyve oluşmaz.
- **Tohum:** Tohum taslağı açıktadır (örtülmemiştir).
- **Örnekler:** Çam, Ardıç, Ladin, Sedir.

Kapalı Tohumlu Bitkiler (Angiospermae)

- **Genel:** En gelişmiş bitki grubudur.
- **Çiçek ve Meyve:** Üreme organı çiçektir. Tohum yumurtalıkta korunur, dölleme sonrası **meyve** oluşur.
- **Form:** Otsu veya odunsu olabilirler.
- **Sınıflandırma:** Çenek (kotiledon) sayısına göre:
 1. Tek Çenekliler (Monokotil)
 2. Çift Çenekliler (Dikotil)
- **Tozlaşma:** Genellikle böceklerle.

Tek Çenekli Bitkiler (Monokotiller)

- **Tohum:** Tek çenek (kotiledon) vardır.
- **Yaprak:** İnce, uzun, şeritsi. **Paralel damarlanma.**
- **Kök:** Saçak kök yapısı.
- **Gövde:** Kambiyum yok (Enine büyüme yok). İletim demetleri dağınık.
- **Örnekler:** Buğday, Mısır, Lale, Soğan.

Paralel Damar

Çift Çenekli Bitkiler (Dikotiller)

- **Tohum:** İki çenek vardır.
- **Yaprak:** Geniş ayalı. **Ağsı damarlanma.** Yaprak sapı var.
- **Kök:** Kazık kök yapısı.
- **Gövde:** Kambiyum var (Yaş halkaları oluşur). İletim demetleri halka şeklinde düzenli.
- **Örnekler:** Fasulye, Elma, Gül, Domates.

Ağsı Damar

Karşılaştırma: Tek ve Çift Çenekliler

Özellik	Tek Çenekli (Monokotil)	Çift Çenekli (Dikotil)
Çenek Sayısı	Tek (1)	Çift (2)
Kök Tipi	Saçak Kök	Kazık Kök
Yaprak Damarı	Paralel	Ağsı
Yaprak Sapı	Genellikle Yok	Var
İletim Demeti	Dağınık	Düzenli (Halka)
Kambiyum	Yok	Var
Gövde Yapısı	Genellikle Otsu	Otsu veya Odunsu

[DİKKAT KUTUSU]: Kambiyum sadece Açık Tohumlularda ve Çift Çenekli bitkilerde bulunur. Tek çeneklilerde kambiyum yoktur.

Bitkilerin Biyolojik ve Ekonomik Önemi

- **Yaşam Destek:** Besin zinciri temeli + Oksijen kaynağı.
- **Toprak Koruma:** Erozyonu önler.
- **Endüstri:** İlaç, kozmetik, kağıt, tekstil, biyoyakıt hammaddesi.
- **Biyoremediasyon:** Bazı bitkiler topraktaki ağır metalleri tutarak kirlenmiş toprakları temizler.
- **İklim:** Küresel ısınmayı dengeler.

Özet ve Kritik Notlar

- **Sentrozom:** Gelişmiş bitkilerde kesinlikle bulunmaz.
- **Meyve:** Sadece Kapalı Tohumlu bitkilerde (Angiospermae) vardır. (Çamda meyve yoktur).
- **Spor:** Damarsız ve Damarlı Tohumsuz bitkiler sporla çoğalır.
- **Tohum:** Açık ve Kapalı tohumlu bitkilerde bulunur.
- **En Gelişmiş Grup:** Kapalı tohumlu bitkilerdir.

[DİKKAT KUTUSU]: Sınav İpucu: Bir bitkide 'Meyve' oluşumu gözleniyorsa, bu bitki kesinlikle 'Kapalı Tohumlu'dur ve en gelişmiş gruptadır.